

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania R.B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 lipca 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 10 maja 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 maja 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 marca 2015 r. i oddalił odwołanie R.B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 12 stycznia 2015 r. odmawiającej prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W skardze kasacyjnej wyroku wnioskodawca zarzucił: 1) naruszenie prawa materialnego, to jest: a) art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej jako ustawa emerytalna) przez uznanie, że nie spełnia wszystkich przesłanek umożliwiających uzyskanie wcześniejszej emerytury; b) § 1 zarządzenia nr 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 10 grudnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładzie pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są

wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wzrostu emerytury w związku z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez jego niezastosowanie, podczas gdy zarządzenie pozostaje wydanym na podstawie wymienionego rozporządzenia oraz nie zostało uchylone, co powoduje, że powinno ono znaleźć zastosowanie w sprawie; c) § 1 [rozporządzenia] Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. przez jego niezastosowanie, które wyrażało się w braku zakwalifikowania zatrudnienia ubezpieczonego pod pracę wskazaną w wykazie A, dziale V, poz. 5: „Prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości”; 2) naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 w związku z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 316 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., a także art. 382 i art. 386 § 1 k.p.c., w następstwie którego, jak również nieprzestrzegania kompetencji rozpoznawczych i kontrolnych sądu odwoławczego oraz niespełnienia jego procesowej funkcji (art. 382 k.p.c.), doszło do pominięcia części materiału zebranego w postępowaniu, braku wyczerpujących ustaleń i pominięcia, z obrazą przytoczonych przepisów, odmiennych ustaleń dokonanych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym ze skutkami wskazanymi w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono w pierwszej kolejności jej oczywistą zasadnością, gdyż - w oparciu o ustalony stan faktyczny - w sprawie powinien mieć zastosowanie art. 184 ustawy emerytalnej. W ocenie skarżącego, o charakterze skargi jako oczywiście uzasadnionej świadczy naruszenie przepisów postępowania, tj. nieprzestrzeganie kompetencji rozpoznawczych i kontrolnych sądu odwoławczego oraz niespełnienie jego procesowej funkcji (art. 382 k.p.c.), które doprowadziło do pominięcia części materiału zebranego w postępowaniu, braku wyczerpujących ustaleń i pominięcia, z obrazą przytoczonych przepisów, odmiennych ustaleń dokonanych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym ze skutkami wskazanymi w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Skarżący wskazał nadto na rozbieżność orzecznictwa wynikającą z wątpliwości w

przedmiocie wykładni przepisów prawa w zakresie uznania pracy „cieśli na wysokości” za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych (dział V, poz. 5 rozporządzenia), co - jego zdaniem - powoduje, że przyjęcie skargi do rozpoznania znajduje oparcie w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. W tym zakresie skarżący odwołał się do poglądu wyrażonego przez Sąd Apelacyjny w (...) w wyroku z dnia 28 stycznia 2015 r., III AUa (...), iż „prace ciesielskie stanowią część ciągu technologicznego przy montażu konstrukcji metalowych”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka”

(*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574). Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów

(por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Skarżący nie wykazuje występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W pierwszej kolejności, wskazując na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej z uwagi na obrazę art. 184 ustawy emerytalnej wskutek niewłaściwej subsumcji, skarżący pomija, że podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia stanowiło nie tylko uznanie, że praca skarżącego nie polegała na montażu konstrukcji metalowych na wysokości, ale również ocena, iż „gdyby nawet uznać, że montowanie szalunków [z blatów metalowych] stanowi montowanie konstrukcji metalowych o jakich mowa w dziale V poz. 5 to nie odbywało się to stale i w pełnym wymiarze czasu pracy”, jak wymaga tego § 2 ust. 1 rozporządzenia. Z kolei art. 382 k.p.c. może być samodzielną podstawą skargi tylko wówczas, gdy skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie pominął część zebranego materiału oraz że uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2016 r., I PK 241/15, LEX nr 2194883 i przywołane w nim orzecznictwo). Tego pominiętego materiału skarżący nie wskazuje, a rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie takich okoliczności w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Skarżący, ograniczając się do wskazania na pozycję wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia, nie wyjaśnia i nie wykazuje, jakie przepisy prawa wymagają dokonania ich wykładni przez Sąd Najwyższy i jak - w ocenie skarżącego - powinny one być rozumiane. Nie wiadomo przy tym, jakie znaczenie dla sprawy - przy stanowiącym podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia ustaleniu, że pracy przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy - miałyby zaangażowanie Sądu Najwyższego w rozpoznanie skargi kasacyjnej celem rozstrzygnięcia wątpliwości interpretacyjnych wynikających, zdaniem skarżącego, z usytuowania stanowiska „cieśli na wysokości” w dziale V, poz. 5 rozporządzenia, związanym z montażem konstrukcji metalowych na wysokości. Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że dla uznania konkretnego rodzaju lub stanowiska pracy za wykonywaną w warunkach

szczególnych decydujące znaczenie ma to, czy jest to praca wymieniona w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (por. wyrok z dnia 4 lipca 2013 r., II UK 413/12, LEX nr 1350310 i powołane tam orzeczenia). Praca cieśli wykonującego prace na wysokości nie została tam wymieniona, gdyż rozporządzenie w wykazie A, dziale V wymienia w poz. 5 wyłącznie prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości (por. postanowienie z dnia 28 stycznia 2015 r., I UK 270/14, niepublikowane). Ze stanu faktycznego sprawy wynika, że jeśli nawet skarżący takie konstrukcje na wysokości wykonywał, to zajmowały mu one jedynie część czasu pracy.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.